

DE KEUKENPRINS VAN MOCANO: DE GROTE ONTSNAPPING Mathilda Masters & Georgien Overwater (ill.)

Lannoo

(door Elke Huygens)

OVER DE MAKERS

Mathilda Masters houdt, net als haar hoofdpersonage Max, van avontuur. Daarom trekt ze graag de wijde wereld in, op zoek naar nieuwe werelddelen om naar hartenlust te ontdekken. Haar belevenissen giet ze in verhalen, of ze schrijft weetjesboeken zoals *321 slimme dingen die je moet weten voor je 13 wordt*. Haar reeks *De keukenprins van Mocano* heeft ondertussen al vijf delen. Deel 3, *Reis naar het Høge Nøorden*, won in 2018-2019 de prijs van de Kinder- en Jeugdjury. Mathilda houdt ook erg van koken, wat de fans van de reeks zeker zullen kunnen beamen.

Georgien Overwater tekent al heel haar leven. Ze is van Nederlandse origine en illustreerde tal van (kinder)boeken, waaronder de *Floor*-reeks van Marjon Hoffman. Ze was eerder ook actief bij de NOS, en werkte mee aan de illustraties van Sesamstraat. Haar tekeningen sluiten, zeker in de *De keukenprins van Mocano*-reeks, nauw aan bij de tekst.

1. VERHAAL

Personages

Het derde boek uit deze reeks, *Reis naar het Høge Nøorden*, won vorig jaar (2018-2019) de eerste prijs in de Kinder- en Jeugdjury, dus de kans is groot dat de meeste juryleden al vertrouwd zijn met de personages. Pols evenwel kort naar hun ervaringen met de vorige boek(en) uit deze reeks. (Maximiliaan Leeuwenhart de Prins, tante (Gertrude) Kokkie, beste vriendin Trixie).

We richten ons vooral op de nieuwe personages in dit boek.

- Wie zijn dat en wat kom je over hen te weten?
 - **Chef Bambino**, met gigantische drakentatoeage, lijdt aan misopedie/kinderhater
 - **Juffrouw Madelief**, broos en breekbaar, bibberig, stil, lieve juf in Het Instituut
 - **Meester Weetal**, autoritair en dominant, oneerlijk (incident met staartdeling waar hij cijfer veranderde), houdt van kanaries
 - **Directrice Gronda Gribbel**, lijkt op een giraf, gemeen en onvriendelijk naar kinderen toe, is bang om dik te worden, dagelijkse dril en straffen
 - **El Sid**, vluchteling, vriend Max op Het Instituut, krullen, houdt van grappen

Illustraties

Op elke pagina staan er illustraties, en ze vormen een wezenlijk onderdeel van het verhaal. Bovendien speelt de illustratrice ook vaak met dimensies (groot vs. klein, dik vs. dun) om meer beeld aan het woord toe te voegen. Vaak is er een duidelijke link te trekken met de illustraties van Quinten Blake, die dergelijke technieken ook vaak toepaste, bijvoorbeeld in *Mathilda*.

- Vergelijk Blake's illustratie van Mathilda en juffrouw Bulstronk met illustratie op p. 115.

Daarnaast speelt de illustratrice ook met de vorm van woorden, en creëert zo een vorm van visuele typografie, vb. p. 205 (naam koningin), p. 197 (naam Instituut) en p. 214-217 (weergave geluiden auto). Iemand die hier ook heel sterk in was, was uiteraard Paul Van Ostaijen.

- Toon en bespreek Van Ostaijens gedicht *Boem Paukesla'* eens, en vraag wat de juryleden hiervan vinden. Misschien een uitdaging aan de juryleden om zelf een dergelijke tekst te 'schrijven'?

Taal

De auteur gebruikt heel vaak vergelijkingen om bepaalde zaken te verduidelijken. We nemen er enkele onder de loep en vragen aan de juryleden om de vergelijking in de praktijk te brengen:

- p. 33: De directeur "klonk als een stoomlocomotief waarvan de wielen vastgeroest waren." Hoe klinkt de directeur dan?
- p. 40: De stem van Chef Bambino: "Het was alsof er een nagel over een rasp kraste." Probeer dat eens na te doen?
- p. 99: Tijdens de gymnastieksessie: "Het plein leek een enorme grijze zee met wuivende grasstengels." Hoe ziet dat er dan uit?
- p.149: Directrice Gribbel verlekkert zich aan de taart: "Haar ogen waren wijd opengesperd. Ze leken op grote, glazen knikkers."
- p. 183: Opnieuw directrice Gribbel: "Ze briede al een woeste stier. Er stond schuim op haar lippen."
- Kunnen de juryleden volgende uitdrukkingen verklaren en linken aan het verhaal?
 - o p. 88: "*Zo weet ik wat voor vlees ik in de kuip heb.*" (Meester Weetal test Max met staartdelingen.)
 - o p. 146: "*Elk pondje gaat door het mondje.*" (directrice Gribbel maant zichzelf tot mate bij aanzien van die heerlijke taart.)
 - o p. 256: "*Het was zoeken naar een speld in een hooiberg.*" (Max en Trixie moeten de papieren van de familie van El Sid zoeken in het ministerie.)

Leuk ook om even stil te staan bij de grappige familienamen en namenlijstjes op p. 260-261. Oorwurms, Nonnenscheet, Pannenkoek, Platsmoel, Ooitmooi,...

- Kunnen de juryleden nog enkele namen aan dit bijzondere lijstje toevoegen?

Weetje: Familienamen werden pas officieel geregistreerd toen Napoleon in onze streken was en graag wilde weten wie hier allemaal woonde én zo kon hij natuurlijk ook belasting heffen. Aangezien de Nederlanders dachten dat Napoleon wel weer snel zou ophoepelen, gaven ze vaak, uit burgerlijk ongehoorzaamheid, een lachwekkende naam op. Jammer voor hen misschien, maar toen Napoleon vertrok bleven zijn namenlijsten wel bestaan. Daarom dat je, vooral in Nederland, soms nog erg grappige familienamen tegenkomt.

2. VERWERKING

Intertekstualiteit *Mathilda*

Roald Dahl schetst in veel van zijn boeken afgrijselijke volwassenen, die het leven van kinderen zuur maken. Iemand die er helemaal uitspringt is natuurlijk juffrouw Bulstronk, de tirannieke directrice uit *Mathilda*. Ook in ons boek zitten toch wel enkele gemene volwassenen, volwassenen die duidelijk lijden aan 'misopedie'.

- Hoe hebben de juryleden de personages juffrouw Gribbel, meester Weetal en chef Bambino en hun acties ervaren? (de 'chocoladestraf' en de 'loopstraf' mogen daarbij niet vergeten worden).

Voor de chocoladestraf, waarbij Max en El Sid verplicht worden een doos bonbons met chilipepermoes te eten, lijkt op een vergelijkbare straf in *Mathilda*, waar Bram Brokkepoot een gigantische cake moet opeten. Misschien kan de desbetreffende scène (hoofdstuk: Bram Bokkepoot en de cake) ook eens voorgelezen worden.

- Zien de juryleden de parallellen?
- Hebben ze al eens meegemaakt dat bepaalde scènes/personages uit boeken die ze eerder gelezen hebben terugkeren (weliswaar aangepast uiteraard) in andere boeken? Vinden ze dat een probleem?

Is dat 'plagiaat'? Wijs hen op de belezenheid van de auteur als dat gebeurt én op het feit dat het vaak een vorm van ode aan je leermeesters is wanneer auteurs in staat zijn om linken te leggen tussen boeken.

Het "Instituut"

Het is een understatement dat 'Het Instituut' niet zo'n fijne plek is voor kinderen. Wanneer Max er toekomt, zijn grijze tenue aangemeten krijgt en zijn haren afgeschoren worden; zegt hij tot tweemaal toe het volgende: "Het leek alsof ik mezelf niet meer was." (p. 77) en "Het leek alsof ik een stuk van mezelf verloren was." (p. 80).

- Waarom ziet iedereen er op deze school hetzelfde uit volgens de juryleden? Wat is het idee daarachter? (iedereen wordt een nummer, je bent geen individu meer maar een deel van het geheel, je krijgt niet de kans om jezelf te zijn.)

Vluchtelingen

El Sid is een vluchteling. In hoofdstuk acht wordt zijn verhaal uit de doeken gedaan. Recapituleer dat eerst even met de juryleden (zusjes Lina en Jasmijn, woonden in grote tuin vol fruitbomen, papa is professor en mama ingenieur, nieuwe bazen in land met vreemde ideeën, papa moest gevangenis in omdat hij dingen dacht waar bazen het niet mee eens waren, vluchten naar Nederland, El Sid reist alleen, oom niet in luchthaven om hem op te halen wegens ongeluk onderweg).

Een sprekende zin over de ontredding en machteloosheid van vluchtelingen is deze: "*In het land waar ik vandaan kom, gooien ze je in de gevangenis voor de dingen die je denkt.*" (p. 139) Reactie Max: "*Dat kan niet! Je komt in de gevangenis omdat je foute dingen doet. Een horloge stelen bijvoorbeeld. Of veel te snel rijden. Niemand kan je in de gevangenis gooien omdat je foute dingen denkt.*" (p. 139)

- Wat weten de juryleden over vluchtelingen? Kennen ze mensen die gevlucht zijn uit hun land?
- Hebben ze nog boeken gelezen over vluchtelingen? (enkele tips: De maan is overal van Kolet Janssen met prachtige tekeningen van Fatinha Ramos, Yanti. Over de reis van haar leven van Haryanti Frateur & Marie Van Praag)

Talen

De papa van El Sid spreekt maar liefst 15 talen. Op pagina 136 staat "Goedemorgen!" in 15 talen.

- Zijn er juryleden die meerdere talen spreken? Welke taal beheersen ze nog?
- Kunnen ze de andere juryleden enkele eenvoudige woorden/zinnetjes leren, zoals: 'Hoe gaat het met jou? Ik heet... Ik ben 8-9-10 jaar oud. Ik woon in...
- Voor anderstalige juryleden: wat vinden ze het mooiste Nederlands woord? (In eerdere enquêtes deden deze woorden het goed: goesting, liefde, desalniettemin). Wat vinden ze het moeilijkste Nederlandse woord?

Ideale school

Het Instituut krijgt een opknapbeurt op het einde van het verhaal. "*De stenen op het plein werden vervangen door gras. Overal werden bloemen geplant. Gustaaf zorgde zelfs voor een kippenhok en een stal. (...) Op het binnenplein kwam een grote speeltuin met klimrekken, een glijbaan, schommels en een wip. De kinderen mogen voetballen en basketballen.*" (p. 291-292).

- Hoe zou een ideale school er voor de juryleden uitzien? Laat ze een ontwerp tekenen of een opsomming opschrijven van hun ideale school. Nadien luisteren ze naar elkaars voorstellen. Misschien kan er een idee, dat ieders voorkeur wegdraagt, doorgegeven worden aan de plaatselijke directeur/directrice?

Appelcake

Op p. 131 staat het recept voor appelcake. Misschien kan de begeleider/begeleidster er eentje bakken en meebrengen naar de bijeenkomst?

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.